

1. Obiekt: 31/10

BRAMA MIEJSKA

W ZESPOLE GOSPODARCYM PRZY PALACU

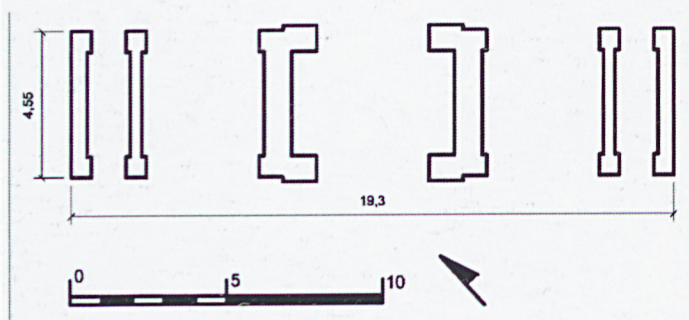
2. Czas powstania
1748

3. Miejscowość:
BRODY

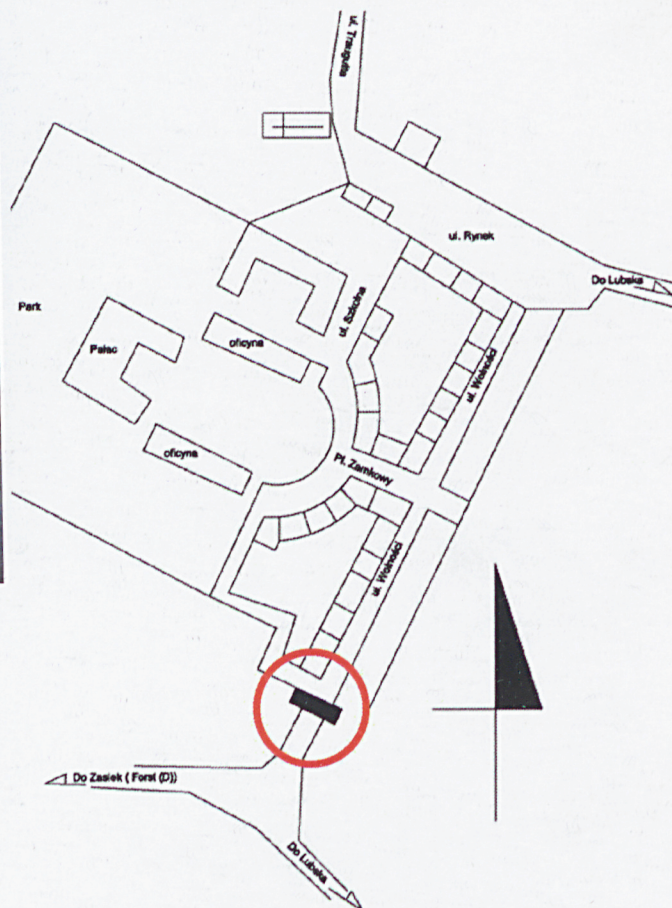
11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

TOT. WIDOK OGÓLNY

RZUT PRZYZIEMIA

PLAN ORIENTACYJNO-SITUACYJNY

4. Adres ul. Wolności
nr hipoteczny dz. nr 191, KW 18137

5. Przynależność administracyjna
województwo Lubuskie
gmina Brody
powiat żarski

6. Poprzednie nazwy miejscowości
Pforten

7. Przynależność administracyjna
przed 01.01 1999r.
województwo zielonogórskie
powiat Lubsko

8. Właściciel i jego adres:
Gmina Brody
Ul. Rynek 2
68-343 Brody

9. Użytkownik i jego adres.
BRAK

10. Rejestr zabytków
Nr 479 z dnia 20-05-1963

dec. rejestr. m. st. w. w.

12. Autorzy, historia obiektu, określenia stylu.

Pierwsza źródłowa wzmianka o Brodach wiąże się z ich kupnem w 1398 roku przez Bibersteinów, którzy w XV wieku nadali miejscowości prawa miejskie. Lokacja nie wpłynęła na rozwój Brodów, które pozostały tylko lokalnym ośrodkiem dyspozycyjnym rozległych dóbr rycerskich, którymi po Bibersteinach władali Promnicowie, a następnie Erdenbomowie. Urbanistycznie Brody były miniaturowym założeniem z wydłużonym ryneczkiem, powstałym przez poszerzenie drogi tranzytowej z Gubina i Barści /Forstu/ do Lubuska. Rozwinięcie planu nastąpiło po roku 1740, kiedy dominium brodzkie kupił hrabia H.Brühl, dygnitarz na dworze Augusta III, króla Polski i elektora Saksonii. Zatrudniony przez Brühla architekt krajowy Saksonii J.K.Knöffel przekształcił tutejszy kompleks pałacowo-parkowy w duchu barokowym. Powiązał go przy tym z miasteczkiem, wytyczając dwie nowe ulice, z których jedna (nosząca dziś nazwę Plac Zamkowy) stanowi część osi, jaką tworzą pałac, fontanna, prostokątny dziedziniec i reprezentacyjna brama wjazdowa. Druga z wytyczonych wówczas ulic (obecnie Wolności) otrzymała bieg poprzeczny do pierwszej. Brody miały kiedyś trzy bramy, przy których pobierano różne opłaty, które pozbawione były jednak charakteru obronnego. Zachowała się jedna, przy ulicy Wolności. Zbudowana została w 1748 roku według projektu J.K. Knöffela. Wzniesiono ją, zapewne na miejscu starszej, prostej, na cześć Augusta III, który wizytował Brody i uczestniczył w polowaniu. W 1931 roku dokonano przebudowy bramy, wyburzając flankujące ją parterowe budynki o dwuspadowych dachach. Na ich miejscu wzniesiono proste aneksy, nakryte

niskimi dachami, każdy przepruty dwoma otworami. Po 1945 właścicielem obiektu została gmina - do dzisiaj obiekt zachował symboliczny charakter. Styl obiektu: barok.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

Sytuacja: brama zamyka południowy kraniec ulicy Wolności, opodal miejsca gdzie ulica ta łączy się z drogą Zasieki- Lubsko. Materiał ścian: zbudowana z cegły spajanej zaprawa wapienną, otynkowana. Tynki wapienne, gładkie, malowane w ciepłym piaskowym kolorze. Herb miasta złożony na czerwonym tle. Stropy płaskie, drewniane (deskowe). Więźba: dachowa drewniana, konstrukcji krokwiowej. Dachy: kryte dachówką karpiówką kładzioną podwójnie w koronkę. Posadzkę: stanowi bitumiczne podłoże drogi oraz cementowe płyty chodnikowe. Schody: w obiekcie nie ma schodów, drzwi ani okien. Rzut: brama założona na rzucie prostokąta, wydłużonego na osi wschód -zachód, przepruta przelotowo pięcioma otworami, węższymi na obrzeżach. Rozczłonkowaną bryłę obiektu tworzą trzy segmenty, z których wyższy - środkowy nakryty jest dachem dwuspadowym z kalenicą równoległą do biegu ulicy. Segmenty boczne, identycznego kształtu, mają niskie dachy z kalenicą ukierunkowaną poprzecznie do ulicy. Elewacje: północna (od strony miasta) i południowa ukształtowane identycznie, boniowane. Sciana głównego członu środkowego ma półkoliście zamknięty otwór przejezdny w profilowanym obramieniu z tynku. Nad nim prostokątnie obramione pole ze sztukatorskimi przedstawieniami: herb miasta (w owalnym otoku wspięty koń przebity strzałą), alegorii sprawiedliwości (waga i rzymskie insygnia władzy) i pracy (narzędzia rolnicze i owoce ziemi). W dolnym paśmie pola, nad obramieniem napis (dodany w czasie przebudowy w 1931 roku: WIEDERHELDESTELT u. ERWEITERTA. 3.1931 tj.: *odnowiona i poszerzona w 3.1931r.*). Elewację wieńczy trójkątny tympanon w profilowanym obramieniu. W polu nad przejazdem elewacji północnej widnieje łaciński napis majuskułą: FUNDAMENTA URBS POSTUIT HENRICUS COMES BRÜHL. ANNO MDCCXLVIII. Elewacje boczne (wschodnia i zachodnia) boniowane, ślepe.

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne	17. Użytkowanie obecne
Ok. 220 m ³	87,80 m ²	Symboliczne	Symboliczno-turystyczne
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja. Remont bramy w 1992r. – prace zabezpieczające. Remont pokrycia i odnowienie elewacji w 2004 roku		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) Stan zachowania bardzo dobry.	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie	

<p>21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)</p> <p>Nie natrafiono na archiwalia w Oddziale Archiwum Państwowego w Żarach.</p>	<p>24. Uwagi różne</p>
<p>22. Bibliografia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kubach H.E., Seeger J., Jung W. <i>Kunstdenkmaler des Kreises Sorau und Stadt Forst</i>. Berlin 1939. 2. <i>Am Brunnen vor dem Tore</i> /w:/ <i>Heimat Jahrbuch für der Kreis Sorau</i> 1942. 	<p>25. Opracowała:</p> <p>Tekst mgr inż. Monika Drozdek</p> <p>Plany, rysunki mgr inż. Monika Drozdek</p> <p>Zdjęcia fotograficzne mgr inż. Monika Drozdek</p> <p>Miejsce przechowywania negatywów Płyta CD w archiwum WUOZ w Zielonej Górze</p> <p>KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO</p>
<p>23. Źródła ikonograficzne i fotograficzne (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatura)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. j.w. 2. Mapa topograficzna oraz skany pocztówek w zbiorach autorki. 	<p>26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)</p> <p>27. Załączniki</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wkładka nr 1 – dokumentacja kartograficzna i ikonograficzna. 2. Wkładka nr 2 – Dokumentacja fotograficzna.

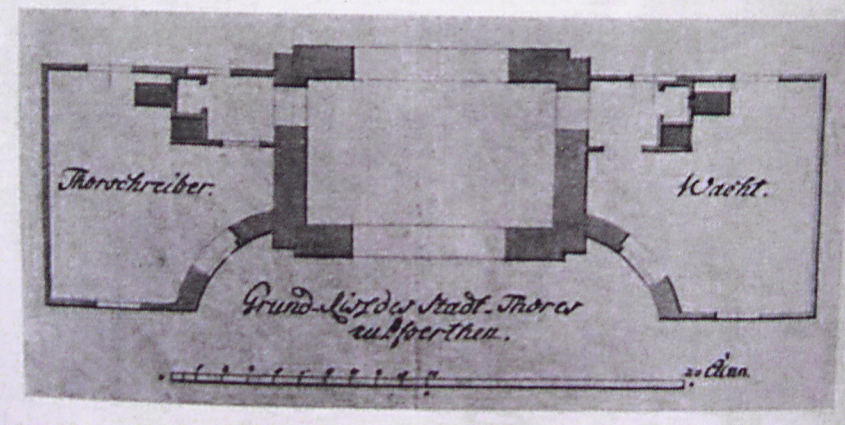
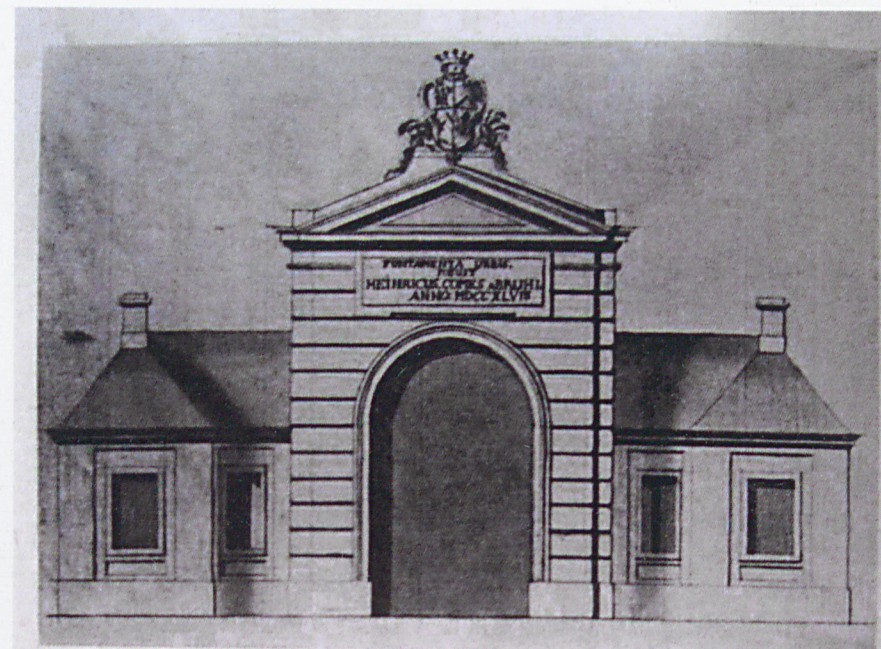
WKŁADKA DO KARTY ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

ZAŁĄCZNIK NR 1.

1. Miejscowość	BRODY	4. Obiekt (nazwa jak w karcie)	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
2. Gmina	Brody	BRAMA MIEJSKA	Dokumentacja kartograficzna i ikonograficzna.
3. Województwo	Lubuskie		

1. Mapa topograficzna z 1933r.

2. Rzut przyziemia i widok elewacji. [A]

Wkładkę założyła: mgr inż. Monika Drozdek
Miejsce przechowywania negatywów: zbiory prywatne

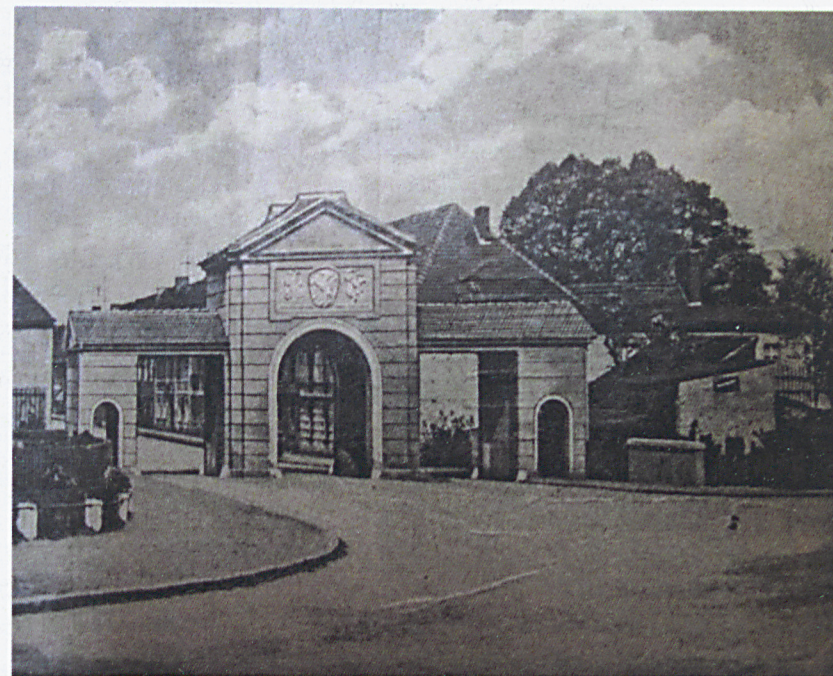
Wzór ODZ 1995 r.

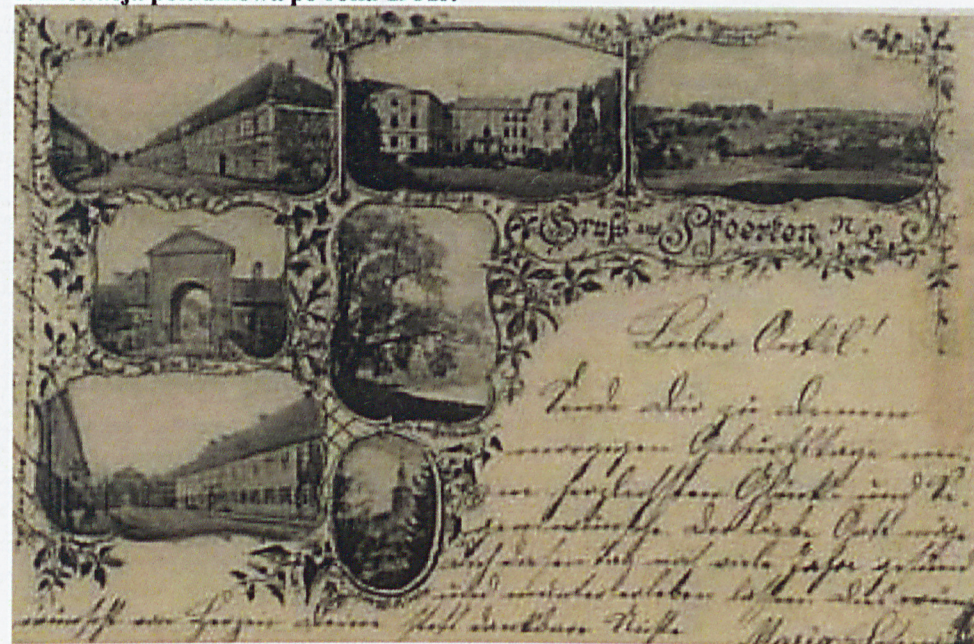
3. Widok elewacji północnej przed 1931 r.

4. j.w.

5. Elewacja południowa po roku 1931r.

6. Panorama miasta z widokami bramy.

WKLADKA DO KARTY ZABYTEKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

ZALĄCZNIK NR 2.

1. Miejscowość	BRODY	4. Obiekt (nazwa jak w karcie)	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
2. Gmina	Brody	BRAMA MIEJSKA	Dokumentacja fotograficzna.
3. Województwo	Lubuskie		

7. Widok od strony południowej.

8. Widok od strony ul. Wolności.

9. Detal elewacji południowej.

10. Detal elewacji północnej.

11. Detal.

Wkładkę założyła: mgr inż. Monika Drozdek
Miejsce przechowywania negatywów: Płyta CD Archiwum WUOZ w Zielonej Górze

Wzór ODZ 1995 r.